

Skorowidz

A

absyntyna 101

Aerosol® dozownik N 26

afty 224, 232

Agiocur® 56

Agiolax® 58

agranulocytoza 128

alantoina 19, 207

Alax 55

alergia 22, 111, 117, 120, 126, 135, 167,
184, 188, 190, 211

alergizujące działanie 15, 16, 17, 111, 117,
120, 126, 145

alkaloidowe surowce 35

alkaloidy 138, 142, 178, 208

alkohol 7, 13, 15, 49, 225, 228, 236, 237

alona 105–107

– barbadoska 105

– przeciwwskazania 106

– przyłądkowa 105

Allotropal® 67

Alluna® 66, 70

aloes 11, 56, 57, 58

alpinia galgant 42

Amarosal 58

anabsyna 101

anabsyntyna 101

anetol 111

angina monocytowa 39

Angocin 63

anoreksja 46, 47

Anorex® 58

antekotulid 16

antocyjany 175, 232

antranoidy 55, 56, 57, 146, 193, 194, 202,
203

antykoagulanty typu kumaryn 154

anyż, owoc 4, 6, 33, 37, 42, 50, 51, 85,
111, 112, 224

– krople 33

– gwiaździsty, owoc 42

– przeciwwskazania 111

anyżek zob. anyż

Aqualibra® 60

apigenina 9

Aplona® 53, 58

arbutyna 62

Arcalen maść 20

Arcutuvan® 63

arcydięgieł litwor 42, 49, 84

– korzeń 85, 110, 111

– owoc 85, 109, 110

– ziele 85, 109, 110

Arnica Kneipp 15, 18

arnika górska, kwiat 15, 85, 112, 113,
224

– – nalewka 15

– hiszpańska 15

– – nalewka 15

– przeciwwskazania 112, 113

aromaterapia 24 (ryc.), 37

Aromatol płyn 26

artabsyna 101

Artemisol płyn 23

Assalix®, drażetki 45, 74

Assplant®, drażetki 45, 74

astma oskrzelowa 182

astrowate 16

atopowe zapalenie skóry zob. skóra

Aviplant Junior 58

Azucalen, płyn 14

Azulan, płyn 11, 14

azuleny 14

B

Babiforton®, inhalacje 26

Babix Inhalat N, krople 26

– Wundsalbe N 18

babka, jajowata 84

– – łupiny 233

Skorowidz

- – nasienie 233
- lancetowata, ziele 29, 30, 84, 86, 185, 186, 233
- jakość 30
- napar 29, 30
- syrop 30
- pęsznik, nasiona 55, 56, 86, 190, 234
- – działanie uboczne 190
- – przeciwwskazania 190
- Babyluuf 58
- Baby-Transpulmin®, roztwór 26
- Babylax Miniklistier 59
- bagno, ziele 86, 156, 157
- przeciwwskazania 157
- bakterie *Campylobacter jejuni* 50
- *Helicobacter pylori* 50
- jersiniozy 50
- *Salmonella* 50
- *Shigella* 50
- *Proteus* 50
- balastowe substancje 158
- baldaszkowate 50
- Baldorm® 66, 70
- Baldrian-Phyton® 70
- baldrynał 65
- Balmandol®, olejek do kąpieli 11
- balneoterapia 156
- balsam 211
  - peruwiański 17, 22, 85, 116, 117, 126
  - zawiesina 17, 22
  - tolutański 85, 117
- Barbados-Aloë 105
- bazylia pospolita, olejek 51
- Bedan®, krem i płyn 14, 18
- Bekunis® 58
- Berberil®, krople do oczu 21
- bergenia, liść 60
- bez czarny, kwiat 86, 201, 202
  - – sok 40
- białko 158
- białkomocz 106
- biedrzeniec, korzeń 86, 181
- biegunka 52 – 54, 58, 104, 127, 128, 139, 175, 191, 192, 197, 208, 209, 215, 218, 219, 227, 232, 233, 234
- leki gotowe 58
- Bio Bekunis® 59
- Bio-Diät China Oel® 14, 20
  - olej z dziurawca 18
- Biotuss®, syrop na kaszel 38
- bisabolol 4, 9, 167
- bisakodyl 56
- bluszcza, liście 34, 36, 37, 84, 85, 151, 152, 228
- ekstrakt 34
- krople 34
- bławatek, kwiat 138
- błony śluzowe, zapalenia 224, 230, 232
- borówka czernica, liść 86, 174
- owoc 22, 53, 86, 174, 175, 232
- ryzyko 174
- ból, brzucha 50, 88, 128, 147, 194, 203, 224
- głowy 71, 73, 138, 199, 231, 235
- leki gotowe 74
- kości 72
- mięśni 121, 169, 171, 180, 183
- migreny 73
- reumatyczny 226
- serca nerwicowy 225
- stawów 40, 41
- z powodu zranień 71
- zębów 72
- zwalczanie 70–74
- brak apetytu 42, 43, 46, 47, 58, 101, 102, 114, 125, 129, 149, 157, 186, 225, 229, 230, 236
- leki gotowe 58
- Branolind® N, kompresy maściowe 18
- brodaczki 215
- Bronchium® Eliksir S 34, 36, 38
- Bronchipret® sok dla dzieci 38
- Bronchoforton, zestaw dla dzieci 26
- Bronchoforton®, balsam dla dzieci 26
- bruceloza 89, 128
- brusznica, liść 60
- brzoza, liść 5, 85, 118, 119, 224
- Buccosperin 63
- bufexamac 13
- Buten-Pollen DE-VAU-Ge 58
- bylica pospolita 84, 167

C

- Caleo olejek rumiankowy 11
- Calendula, maść Helixor 11
- Calendumed, maść DHU 11
- Canephron® 63
- Capval®, drażetki 38

– syrop 31, 38
Carbo medicinalis 58
Carminativum-Hetterich 51
cebula 42
– okłady 26, 27
– morska 138
Cefanephrin® 63
centuria pospolita, ziele 42, 47, 85, 125, 225
– zwyczajna zob. centuria pospolita
chaber bławatek, kwiat 5
chamazulen 4, 9
Chamo®, maść 11
chinidyna 103
chinowiec, kora 42
– dzika 44, 45
chmiel, kwiat 230
– szyszki 62, 66, 67, 86, 138, 161, 230
– napar 67
– poduszka chmielowa 67
– wskazania 66
cholera, toksyny 197
choroba lokomocyjna 58, 222, 237
– leki gotowe 58
– wymagające wypróżnienia z luźnym stolcem, monografie 88, 233, 234
– z gorączką 199
ciąża 127, 129, 138, 184, 194, 200, 204, 207, 217, 233, 234
ciemieniucha 11, 13
Contramutan® 46
Cranberola® 61, 63
cukrzyca 135, 146, 174
Curacao-Aloë 105
cykoria podróżnik, korzeń 42
– ziele 42
cynamonowiec chiński, kora 85, 125
– – przeciwwskażania 126
– kamforowy 121
cyneol 200
Cystinol akut 63
– long 63
– roztwór 63
Cysto-Fink® 60, 63
czarci pazur zob. hakoroś rozesłana
czerwony olej 17, 18
czopki 227, 228
czyraki 88, 211
czyraczność 88, 112

D
dąb, kora 12, 14, 86, 191
– – interakcje 191
– – przeciwwskażania 191
Degumille® 16
Delace, płyn 23
Denosol® spray 38
Dentinox® 72
depresja, klasyfikacja 228
– monografia farmakopealna 89, 138, 154, 184, 228, 229
– objawy 228–229
Depuran® 58
destylat 150, 151
Diarrhoesan® 53, 84
diureza wymuszona 91, 118, 119, 136, 137, 176, 206, 209, 236
dmuchawiec zob. mniszek lekarski
dma moczanowa 88, 128
Dragees 19 Senna-Drg. 58
drapacz lekarski, ziele 42
drażliwość 237
drogi moczowe dolne, infekcje 236
– – – przepłukiwanie 63, 135, 136, 224, 232, 235, 236
– – – stany zapalne 63, 91, 118, 174, 217, 224, 232, 235, 236
– – zakażenie bakteryjne 224, 232, 235
– oddechowe, nieżyt 111, 117, 121, 135, 174, 176, 180, 181, 185, 187–189, 192, 211, 212, 224, 226, 234, 236
– ostre zapalenie 211
– podrażnienie 90, 229
– stany zapalne 92, 226
– zakażenia nawracające 226
– żółciowe, dyskinezia 192, 226
– niedrożność 209, 235, 236
Drosetux 39
drożdże lekarskie 54, 86, 196–199
– szlachetne zob. lekarskie
– interakcje 198
– działania uboczne 197
– – przeciwwskażania 197
– – środki ostrożności 198
– – właściwości farmakologiczne 197
Duopharm 49
dychawica oskrzelowa 179
dynia „lecznicza”, nasiona 62, 85, 133

Skorowidz

- dyspepsja 88, 101, 102, 111, 114, 145, 192, 195, 200, 209, 222, 224, 226, 229
działanie środków roślinnych, adsorpcyjne 94, 127
— aktywizujące fagocytozę granulocytów 94
— analeptyczne 94
— antychemotaktyczne 94
— antymiotyczne 94, 129, 208
— antyseptyczne 94, 124, 180–183, 211, 212
— bakteriostatyczne 94
— batmotropowe ujemne 94
— chłodzące 94, 170, 172
— chronotropowe dodatnie 94
— dezodorujące 94
— drażniące skórę i błony śluzowe 94, 152, 157
— dromotropowe dodatnie 94
— fungistatyczne 126
— glikogenolityczne dodatnie 94
— hamujące aktywność enzymów liposomalnych 94
— — krwawienie 94, 151
— — monoaminoooksydazę 94
— — perystaltykę jelit 219
— — ruch rzęskowy 95
— — ruchliwość 94
— — stany zapalne 95
— — wzrost bakterii chorobotwórczych w jelitach 95
— — immunologiczne 95
— — entropowe dodatnie 95
— — łagodzące podrażnienia 95, 158, 164, 186, 221
— — wzdęcia 95
— — moczopędne 95, 109, 137, 166, 176–178, 207, 210, 229
— — muskarynopodobne 95, 120
— — napotne 95, 109, 177, 202, 213, 214
— — nasenne 161, 220
— — odkażające 117
— — osłaniające 95, 107–109, 159
— — pobudzające łaknienie 96, 186, 210
— — motorykę okrężnicy 96
— — oddychanie 96
— — wydzielanie śliny i soku żołądkowego 95, 96, 222
— — elektrytów 95
— — poprawiające ukrwienie 96, 196
— — — perystaltykę jelit 96, 100, 126, 146, 159, 190, 193, 222
— — — przemianę materii w skórze 96, 168
— — — wydzielanie w górnym odcinku przewodu pokarmowego 96, 193
— — — oskrzelowe 150, 202
— — — śliny i soku żołądkowego 130
— — przeciwbakteryjne 96, 103, 111, 113, 117, 124, 126, 168, 170, 172, 186, 213, 216
— — przeciwbowelowe 96, 113, 200
— — przeciwdepresyjne 96, 155, 185
— — przeciwdrobnoustrojowe 96, 123, 158, 193, 205, 216
— — przeciwgorączkowe 97, 200
— — przeciwgrzybicze 97, 124, 217
— — przeciwkaszlowe 97, 134
— — przeciwpasożytnicze 97, 117
— — przeciwpotne 97
— — przeciwwymiotne 97, 222
— — przeciwwysiękowe 97, 153
— — przeciwzapalne 97, 113, 121, 129, 151, 155, 168, 200, 207, 208
— — przeszczyszczące 97, 146, 159, 165, 193, 202
— — przedłużające sen 97
— — przyspieszające gojenie się ran 97, 120
— — — wrzodów 97
— — wytwarzanie kostniny 97, 208
— — rozkurczające 98, 103, 111, 122–124, 134, 140, 141, 172, 177, 178, 196, 205, 213
— — rozluźniające skurcz oskrzeli 98
— — rozrzedzające wydzielinę oskrzelową 122
— — sekretolityczne 98, 161, 170, 172, 180–183, 187–189
— — sekretomotoryczne 98, 140, 141
— — spazmolityczne 111, 122, 146, 152, 168, 172, 185, 207, 222
— — ściągające 98, 103, 105, 127, 151, 173, 175, 186, 192, 209, 215
— — tonizujące 99
— — ułatwiające zasypianie 99
— — uspokajające 99, 156, 161, 169, 177, 220, 230
— — uszczelniające naczynia 99

- — — wiatropędne 99, 169, 170, 172
- — — wiążące toksyny bakteryjne 99
- — — wirusostatyczne 99, 192
- — — wzmacniające 150
- — — wzmagające krążenie krwi 99
- — — przepływ wieńcowy 196
- — — wydzielanie oskrzelowe 100
- — — ziarninowanie 100
- — wykrztuńskie 99, 111, 140, 141, 152, 161, 177, 187–189, 213, 221
- — wywołujące gorączkę 99
- — — przekrwienie 98, 180–183, 211, 212
- — zmniejszające podrażnienia 100
- — — wydzielanie oskrzelowe 211
- — zwiększące fagocytozę 100
- — liczbę leukocytów 100
- — napięcie jelit 100
- — — przepływ krwi 100
- — żółciopędne 100, 103, 111, 170, 172, 177, 210, 222
- — żółciotwórcze 100
- dziąsła, ból 72
- stany zapalne 224, 230, 232, 235
- dziewanna, kwiat 32, 37, 86, 220, 221
- napar 32, 33
- wielkokwiatowa a kutnerowata 32
- dziurawiec zwyczajny, ziele 68, 69, 70, 73, 85, 138, 154, 155, 228, 229
- — interakcje 154
- — krem 13
- — nalewka 228
- — napar 68
- — olej 17, 18, 154
- — przeciwwskazania 154
- — sok 69
- — wyciąg 68, 69, 228

- E**
- echinacea zob. jeżówka purpurowa
- Echinacea purpurea Hevert®, krople 46
- Echinacin® 46
- Echinafors 46
- Echinatruw®, krople 46
- egzema 22
- przewlekła zob. skóra, zapalenie atopowe
- eleuterokok, korzeń 226
- emulsja 211, 212
- Entero Salol® 58
- Enterol 54, 58
- Enuresibletten 63
- Epogram®, olej 14
- Esberitox® 45
- N, płyn i tabletki 46
- Esbericum® forte 70
- Esceven, żel 20
- estragol 145
- estry 116, 117, 158, 169, 170
- etanol zob. alkohol
- etaryczne olejki 4, 6, 9, 14, 23, 24 (ryc.), 25, 29, 36–38, 102, 111–114, 117, 118, 120, 122, 124, 126, 140, 144, 145, 150, 156, 157, 161, 167, 168, 171, 172, 175, 177, 178, 180, 182, 183, 195, 196, 200, 210–212, 219, 222, 235
- Eschscholtzia nalewka DHU 70
- Eucabal® 38
- Eugalan Töpfer forte 56, 59
- LC 56, 59
- eukaliptus, liść 85, 140, 141
- nalewka 141
- olejek 25, 26, 85, 139, 140, 226
- przeciwwskazania 139, 140
- ziele 25
- Eupatal® 38
- Euphrasia, krople do oczu 21
- Euvegal® 66, 67, 70
- Euvegal N 70
- Expectal®, balsam 26

- F**
- fenole 212
- fenoloftaleina 56
- Feverfew 74
- fiołek trójbarwny, ziele 86, 221
- fitoestrogeny zob. izoflawonoidy
- fitosterole 133, 209
- flawonoidy 4, 6, 9, 42, 103, 112, 118, 130, 132, 136, 144, 150, 154, 160, 167, 168, 175, 177, 178, 201, 206, 213, 221, 225
- izoflawonoidy 175
- flawony 101, 130, 160
- flawonole 130
- fitoestrogeny zob. izoflawonoidy
- Florabio 70
- ® sok z dziurawca 70
- Floradix® 51
- Maskam® 58

Skorowidz

Folindor 63
Freiöl® 11, 71
Frutolax 48
furanokumaryny 110
furkotanie 32

G

galotanoidy 150
garbniki 4, 101, 118, 142, 148, 150, 155,
168, 172, 175, 185, 200, 208, 213, 214
– katechinowe 10
gardło 107, 142, 143, 175, 224, 232, 235
Gastrosecur, krople 49
Gastrysat ® 51
gazy 50 – 54, 224, 226, 230, 231
Gelomyrtol®, kapsułki 38
Gelosantol® 63
gencjana zob. goryczka
genitalia, stany zapalne 11, 14, 92, 230
Glandol ®, kapsułki 13, 14
glycyryzyna 160, 230
glikozydy 120, 144, 152, 175, 185, 206,
218
glinka lecznicza 26
glistnik jaskółcze ziele 84
glukozynolaty 192
Glycilax 59
głóg, liście i kwiaty 6, 85, 130 – 132, 138,
225
– właściwości 130, 131
Goldgeist forte Liquidum 23
gorączka 40, 41, 235
– leki gotowe 45
– maltańska, monografia farmakopealna
89, 128, 129
goryczka, korzeń 42, 85, 149, 150, 227
– nalewka 47, 49, 227
– przeciwwskazania 149
goryczkowe substancje 149, 168, 209
gośćiec 174
goździki, olejek 72, 85, 123, 124
górne drogi oddechowe, choroby 23 – 26
– – nieżyt 29 – 39
Granu-Fink 62, 63
– – Femina 62, 63
gronkowce 50
gruczoł krokowy, przerost 61
– monografia farmakopealna 92, 133
Grünlich® Hingfong 74

grypa 39
gumożywica 173

H

hakorośl rozesłana, korzeń 42
Halicar®, maść 13
Hamadest, maść 11
Hamadin® 58
Hamasan®, 11
Hamelum®, 11, 14
Harntee 400 TAD® 63
haronga, liście 43
– kora 43
Hedelix 39
Helarium® Hypericum 70
Helenanolid 112
hemoroidy, monografia farmakopealna 89,
116, 174, 227, 230, 233, 234
herbata czarna 13, 53
– oolong 53
– zielona 13, 53
– ziołowa 227
Herbolden, maść 26
Hewekzem Novo, maść 18
hibiskus, kwiat 5, 138
Hicoton 63
hipercholesterolemia 233
hipernatremia 74
hipercyna 155
homeopatia 138
homeopatyczne leki 8, 13, 138
Hova® 70
Hovaletten 70
Hustagil® 38
Hyperforat® 61, 63, 70
hypercyna 17, 18

I

Iberogast®, nalewka 49, 84
imbir, kłącze 42, 43, 86, 222, 237
– – napar 58
– – przeciwwskazania 222
Infectopedicul, roztwór 23
infekcje bakteryjne 39
– jelitowe 50
– pseudovirusowe 39
inhalacje 4, 23, 24(ryc.), 25, 29, 37, 38, 111,
122, 167, 182, 210, 211, 226, 230, 231
inhalatory 25

Isla-Mint®, pastylki do ssania 29, 32, 38
 Isla-Moos®, pastylki do ssania 32, 38
 izoflawonoidy zob. flavonoidy
 Iso-Werk, krople do oczu 21
 Ivel® 70

J

jabłka pektyny 84
 jadłownstręt 227
   – psychiczny zob. anoreksja
 jałowiec, szyszkojagody 6, 42, 229
 jama ustna i gardło, drożdżycza 21, 22
   – – leki gotowe 21
   – – podrażnienia 107, 142, 143, 175, 224
   – – stany zapalne 91, 173, 185, 191, 208,
     215, 216, 227, 232, 235, 236
 Jarsin® 300 drażetki 70
 jelita 84
   – dolegliwości 155, 168, 169, 171, 174,
     177, 230
   – kurcze 88
   – niedrożność 106, 209
 jemioła, ziele 7
 jeźówka blada 44, 46
   – purpurowa, ziele 38, 44, 45, 84, 85, 135,
     136
   – korzeń 226
   – wąskolistna 44
 JHP-Rödler®, olejek roślinny 14, 20
 jodyna 14
 johimbe, kora 138
 Jukunda, czerwony olej 18

K

kamfora 4, 23, 24, 85, 121, 122, 155, 200
   – przeciwwskazania 121
 kamica nerkowa 91
   – żółciowa 192, 209
 Kamille® 58
   – N, roztwór 11
 Kamille-Spitzer N 12, 14, 18
 Kamillin® 11, 14, 18, 58
 Kamillosan®, koncentrat 11, 12, 14, 18, 58
   – maść 11
   – Ocean Spray do nosa 37
 Kamistad®, żel N 20, 22
 kaolin 75
 Kaoprompt® 75
 kapsułki dojelitowe 231

karbieniec, ziele 86, 162, 163
   – – interakcje 162
   – – przeciwwskazania 162
   – – uboczne działania 162
 karczoch zwyczajny, liść 42, 47
 kardamon, owoc 42
 kardiospermum, winorośl balonowa 13
 karotenoidy 120
 karwakrol 36, 205
 kaszel 230, 231
   – kurczowy 89
   – napadowy 89
   – suchy 30 – 32, 38, 39, 41, 141, 157,
     163, 164, 177, 179, 182, 213, 224, 229
   – – napadowy 35 – 37, 39, 134
   – – nieproduktywny 31
   – – produktywny 31, 32 – 35, 228, 234
   – – – mieszanki ziół 33
   – – leki gotowe 38, 39
   – – monografia farmakopealna 89, 107,
     108, 157
 kasztanowiec różowy 152–154
   – nasiona 19, 85
   – maść 19
   – – wyciąg wodny 19
 kataplam 159, 229
 katar 25, 141
   – sienny 21
 kawa – kawa, korzeń 62, 69, 70, 86, 184,
     185
   – działania uboczne 184
   – – interakcje 184
   – – przeciwwskazania 184
 kawaina 62, 184
 kawapirony 184
 kąpiel 4, 12, 13, 23, 39, 40, 168, 177, 181,
     182, 191, 192, 196
   – uspokajająca 68, 220
   – nasiadowa 9, 12, 14, 102, 103, 167, 230
   – oczu 141
   – parowa 38
   – stóp 38
 kichawiec, nalewka 23
 kleik Iniany 159
 Kneipp, olej 14
   – ® kąpiel z lawendy 70
   – – sok z dzjurawca 70
 kminek zwyczajny, owoc 4, 6, 49–51, 84,
     85, 123, 225

Skorowidz

- — — krople 51
— — — olejek 51, 85, 122, 123, 225
— — — woda 225
kocanka, kwiat 5, 42
kodeina 31
koklusz zob. krztusiec
kokorycz pusta, bulwa 138
kolchicina 128
kolki 50 – 54, 225
kolendra, owoc 42, 84
kolostomia 233
kompresy 39, 40, 159, 225
kondurango, kora 42, 47, 85, 129, 130
kondycja psychiczna i fizyczna obniżona 226
koper ogrodowy, owoc 42
— włoski, owoc 4, 6, 42, 49–51, 84, 85,
145, 146, 226, 227
— — miód koprowy 226, 227
— — — nalewka 51, 145
— — — syrop koprowy 226, 227
— — — woda 21
kora dębu zob. dąb
koronawirusy 39
kosaciec, kłącze 72
kosodrzewina zob. sosna górska
kości, bóle 72
— leki gotowe 74
koźlek lekarski, korzeń 64, 65, 70, 86, 138,
219, 220, 237
— — nalewka 65, 220
— — napar 65
— — przeciwwskazania 64, 65
— — sok 65, 66, 69, 220
krameria zob. ratany
krążenie 225
kropki 24 (ryc.)
kruszyyna pospolita, kora 4, 56, 57, 85, 138,
146–148
— — przeciwwskazania 147
— — właściwości 146
krwawienia 119
krwawnik pospolity 14, 85, 102, 103
— — kwiat 14, 15, 102
— — — nalewka 14, 18, 20
— — ziele 14, 102
krwiaki 90, 112
krwiomocz 106
krwotoki z nosa, monografia farmakopealna
89
krztusiec 35
— — monografie farmakopealne 89, 156, 212,
236
krzyżownica wirgińska, korzeń 30, 86,
187, 234
— — działania uboczne 30, 187
kukurybityna 133
kumaryna 178
kurcze żołądka i jelit 88, 102, 172, 194,
203, 224–226, 230, 231
— pęcherzyka i dróg żółciowych 172
kurkuma zob. ostrzyż długi
kwas benzoowy 117
— cynamonowy 117
— galusowy 10
— glicyryzynowy 230
— kawowy 162
— krzemowy 136
— litospermowy 162
kwasy, fenolowe 201
— hydroksycynamonowe 162
— porostowe 215
— — usninowy 215
— — — walerenowe 219
kwercetyna 9
Kytta-Plasma®, pasta do okładów 20
— Salbe® 20
- L**
- Lacteol® 58
laktony seskwiterpenowe 112
laktoza 55
laktuloza 55
laurowiśnia wschodnia, olejek 51
lawenda, kwiat 43, 66, 70, 86, 138, 155
— — napar 68
— — — kąpiel 68
— — olejek 67, 68, 155
— — — kąpiel 68
— — poduszka lawendowa 67, 68
— — — wskazania 67
Laxitab 58
lebiodka, ziele 86, 176, 177
len, nasienie 43, 54, 55, 84, 86, 158, 159,
229
— — interakcje 159
— — kleik 159
— — — przeciwwskazania 158
lepiężnik różowy 73

- Leśniewskiego-Crohna choroba 106, 147, 194, 203
 leukopenia 128
Liniplant®, inhalacje 26
Linisit®-Creola 55
 – Gold 55
Linusit®-Creola 59
 – Gold 59
Liquidepur® N 58
 lipa, kwiat 40, 86, 213
 – liść 86, 214, 215
 lokomocyjna choroba 58
Lokomotiv 58
Lomastin® M, nalewka 22
Lomatol® 51
Lompaherpan®, maść 20
Loperamid 53
 lukrecja, korzeń 33, 43, 84, 86, 159 – 161, 229, 230
 – – interakcje 160, 194, 204
 – – płynny wyciąg 38
 – – przeciwwskazania 160
 – – syrop 33, 34, 38
 – – uboczne działanie 160
 luteolina 9
Luvased 70
- L**
 łaknienie, pobudzenie 31, 32
 łopian, korzeń 84
 tysienie 128
- M**
 maceracja 7, 66, 130, 148, 158, 189, 195, 204, 217, 224, 225, 227, 229
 macierzanka, ziele 30, 86, 205
 maczek kalifornijski 69, 85, 137, 138
 – właściwości 138
 majeranek, maść 51
 – olejek 51
Makatussin® 26, 38
 malina właściwa, liście 5, 40
 – syrop 33, 66
 maltol 178
 malwa, kwiat 5, 32, 50, 86, 138, 163, 164
 – liście 32, 164
 manna 86, 165
 – przeciwwskazania 165
 mannitol 165
 Manzana® 16
 Marii Thistle owoce zob. *silymarin*
 maść 4, 9, 23, 24(ryc.), 183, 208, 211, 212, 225, 230
 – cynkowo-rumiankowa 13
 – rumiankowa 12
 – siarkowo-rumiankowa 12
 mastodynia 162
 maść 182, 227
 – do nosa 169–171
 mate 86, 166
 matrycyna 9, 167
 mazidło 24 (ryc.), 226
 mącznica, liść 7, 60, 61, 62, 86, 216 – 218, 236
 – – działania uboczne 217
 – – interakcje 217
 – – przeciwwskazania 217
Medacalm® 52, 58
Meliherp, maść 20
 melisa lekarska, liście 43, 48, 66, 84, 86, 138, 168
 – – napar 48, 49, 68
 – – sok 69
 – – wskazania 66
 – – wyciąg 20, 49, 68
 – – – kąpiel 68
Melrosum® N 38
Mentacur® 58
 mentol 4, 13, 20, 23, 24, 48, 71, 169, 171, 231
 menton 48, 169, 171
Merven®, maść
Metamucil® 59
 meteoropatię 138
 męczennica, ziele 66, 67, 86, 138, 178, 179, 232, 233
 – – wskazania 67, 232
 mięsień sercowy, niewydolność 131
 mięta pieprzowa, liść 5, 41, 43, 48, 84, 86, 138, 172, 231, 232
 – – olejek 13–15, 20, 25, 26, 37, 43, 49, 52, 71, 74, 86, 170, 172, 231
 – – – przeciwwskazania 171, 172, 231
 – – – uboczne działania 171
 – – – woda 13
 – polna 20
 – olejek 14, 20, 25, 37, 43, 71, 74, 86, 169, 170

Skorowidz

- — przeciwwskazania 169, 170
- — uboczne działania 170
- Miglyol® 71
- Miglyols®, olej 15
- migrena 73
  - leki gotowe 74
  - mikoplazma 39
  - mikstura 195, 204
  - miłek wiosenny, ziele 85, 103, 104
  - miopatia 128
  - mirra 86, 173, 232
  - nalewka 20, 22
  - mlecz zob. mniszek lekarski
  - mniszek lekarski, korzeń i ziele 42, 86, 209, 210, 236
  - — — działania uboczne 209
  - — — przeciwwskazania 209
  - mocz 217
    - moczenie nocne i dzienne 61
    - moczowo-płciowy układ, choroby 59–63
    - Monapax, balsam przeciwkaszowy 26
    - mononukleoza zakaźna 39
    - monografie farmakopealne
      - w chorobach układu pokarmowego 49, 50
      - — górnych dróg oddechowych, zewnętrzne 18, 20, 26
      - — w leczeniu stanu zapalnego skóry 14
      - — ran i oparzeń 18
      - — stłuczeń, zmiażdżeń, skręceń, zwichtień, naciągnięć 20
      - — wskazania 88–93
      - — wykaz w języku tacińskim 85–87
      - — stosowane przy braku łaknienia 42, 43
      - — stymulujące układ immunologiczny 44, 45
    - Moradorm® S 67, 70
  - N**
    - naciągnięcia 19, 20
      - monografie farmakopealne 89, 207
      - leki gotowe zewnętrzne 20
    - nadbrusze, dolegliwości funkcyjonalne 88
    - nadczynność tarczycy 162
    - nadpobudliwość 230
    - nagietek lekarski 5, 16
      - kwiat 16, 50, 85, 120, 224
    - — przetwory 11, 16, 17, 20, 120
    - nalewka 8, 33, 35, 38, 43, 111, 113, 114, 130, 145, 150, 172, 173, 181, 183, 187, 188, 201, 215, 219, 220, 224, 225, 228–237
    - oczyszczająca 51
    - wiatropędna 51
    - napar 6, 24 (ryc.), 32, 40, 108, 113, 118, 120, 123, 126, 137, 142, 144, 145, 149, 150, 156, 158, 161–166, 169, 178, 179, 183, 194–196, 202, 204–206, 210, 212, 213, 217, 219, 221, 222, 224, 225, 227, 229, 230–233, 235–237
    - naparstnica 103, 219
    - napięcie nerwowe 230, 232, 237
    - nasiadówka zob. kąpiel nasiadowa
    - nasturcja, ziele 60
    - nawilżanie powietrza 29
    - nawołć pospolita, ziele 5, 60, 86, 206, 207, 235
    - Neda® 58
    - Nefrol 63
    - Nefrosept 63
    - Nephroselect®M-Liquidum 60
    - nerki, dolegliwości 174, 176
    - odmiedniczkowe zapalenie 59
    - stany zapalne 91
    - nerwicowe objawy 103, 138
    - nerw błędny 31, 32
    - nerwobóle 89, 180, 183
    - neuralgiczne dolegliwości 88, 179, 210, 211
    - neurastenia 114, 138
    - neurologiczne dolegliwości 88
    - Neuropas® balance 70
    - Neuroplant 300 tabletki 70
    - niedokrwistość aplastyczna 128
    - niepokój nerwowy, monografia farmakopealna 89, 154, 178, 184, 230, 232, 237
    - Neron-T-N-Pulver 63
    - niestrawność 50, 88, 225, 227, 229, 231, 236
    - nieświeży oddech 236
    - niezrównoważenie 138
    - nieżyt dróg oddechowych 34, 36–39, 149, 152, 160, 169, 179, 181, 220
      - — monografia farmakopealna 89, 90, 142, 143, 145, 171
      - — leki gotowe 38
      - jelit 90, 143, 158
      - nosa 37, 38, 39

– żołądka i dwunastnicy 90, 143, 158
 Normacol® 58
 noskapina 31, 38
 nostrzyk, ziele 138
 nudności 104, 139, 217
 nystatyna 21

O

obrzeki pourazowe, monografia farmakopealna 90, 112, 136, 224
 ocet sabadylowy 23
 octan linalilu 66, 67
 – linalolu 66, 67
 oczar wirginijski, liść 10, 85, 150, 151, 227
 – kąpiel 10, 11
 – kora 10, 85, 150, 151
 – maść 11, 13
 odbijanie 230
 odbyt 233, 234
 – stany zapalne 92
 oddechowy układ, choroby 29 – 42
 – podrażnienia, monografia farmakopealna 90
 oleżyny, monografia farmakopealna 90, 116
 odmrożenia, monografia farmakopealna 90, 116
 odwar 6, 7, 10, 13, 148, 175, 192, 195, 204, 209, 210, 215, 221, 227, 229, 232, 234, 235
 ogórecznik, olej z nasion 13
 okład 19, 113, 137, 141, 168, 191, 212, 229, 230
 oko, choroby 21
 – monografia farmakopealna 141
 okrężnica 193
 – zapalenie wrzodziejące 106
 Olbas krople 74
 olejek 24(ryc.), 36, 211, 121
 Oleum Lavandulae Weleda 70
 oliwil 64, 65
 oliwka 15
 ononina 175
 oparzenia 121
 – leczenie 14, 17, 18
 – leki gotowe 18
 – monografia farmakopealna 18, 90, 116, 154
 opryszczka wargowa 20

– leki gotowe 20
 Oralpädon® 58
 ortosyfon, liść 5, 60, 86, 177, 178, 232
 – przeciwwskazania 177
 oskrzela, nieżyt 177, 210, 230
 – wydzielina 32, 33, 210
 – zapalenia 34, 37, 152, 212, 228, 234, 236
 osłabienie 226
 ostrzyż długie, kłącze 42, 226
 otreby 55
 owies, słoma 85, 115, 116, 138
 – ziele 85, 114, 115
 owrzodzenia nóg 17, 90, 113, 120
 owsianka 13

Q

Quellada-P-Pyrethrine, szampon 23

P

palmitynian witaminy A 17
 pałeczki ropy błękitnej 50
 Pantenol 17
 papaweryna 34
 Partenelle® 74
 Pascoletten®N 58
 Pascosedon® 70
 Pascotox® mono, krople i tabletki 46
 Passiflora Curarina® 70
 pastylki zob. tabletki
 Pekana maść 58
 pektyny 55
 Perenterol® 54, 58
 Pertussin® 26, 36, 38
 Peru-Lenicet® maść 18
 Petadolex® 73, 74
 pęcherz moczowy 5, 61, 62, 63
 – monografia farmakopealna 91, 236
 – zapalenia 236
 pęcherzyk żółciowy, dolegliwości 171
 Phytobronchin® sok S 38
 Phytodolor® N, krople 45, 74
 Phytohustil® 38
 Phytolacca, nalewka 46
 Phytonoxon N 69
 piasek nerkowy 91, 176, 224, 232, 235, 236
 pieluszkowe zapalenie skóry zob. skóra pierwiosnek, korzeń 33, 86, 189, 234

Skorowidz

- – działanie uboczne 189
  - kwiat 34, 86, 188
  - – działanie uboczne 188
  - – nalewka 34
  - – przeciwwskazania 188
  - lekarski 34
  - wyniosły 34
  - pietruszka, owoc 6
  - pięciornik gęsi, ziele 4, 50, 86, 214, 215
  - – działania uboczne 215
  - pikrosiarczan sodu 56
  - Pinimenthol, maść 26
  - płyn 26
  - żel 26
  - Pinimenthol® S, maść 24, 26
  - piołun, ziele 42, 85, 101, 102
  - plasty lecznicze 211
  - pleśniawki 21, 22
  - plesznik zob. babka plesznik
  - plukanie jamy ustnej i gardła 29, 167, 173, 177, 191, 215, 226, 227, 230, 232, 235
  - nosa 38
  - pływ do plukania jamy ustnej i gardła 226, 227, 232, 235, 236
  - podbiał, korzeń 85, 143
  - kwiat 85, 143
  - liść 33, 85, 142
  - ryzyko 143
  - ziele 85, 143
  - podróżnik, ziele zob. cykoria podróżnik
  - poduszka chmielowa 67
  - lawendowa 67, 68
  - pokarmowy układ, choroby 46 – 59
  - pokrzywa, ziele 236
  - pokrzywka 231
  - polisacharydy śluzowe 207, 220
  - pomarańcza gorzka, owocnia (skórka) 5, 40–42, 46, 84, 85, 113, 114
  - – nalewka 33, 35, 47
  - – wyciąg 46
  - kwaśna zob. pomarańcza gorzka
  - porost islandzki 31, 32, 84, 86, 229
  - surowiec 32
  - z rodzaju *Usnea* 86, 215, 216
  - potasu sole 177
  - potliwość 90, 200, 235
  - poziewnik, ziele 30, 85, 148
  - – napar 30
  - prawoślaz, korzeń 7, 31, 85, 108, 109, 224
  - – macerat 31
  - – napar 33
  - – syrop 31, 109
  - liść 85, 107, 108
  - proazulen 102
  - problemy z zasypianiem 230, 232, 237
  - procyanidyny 132
  - proleki 193
  - propolis 39
  - Prospan® 34, 36, 38
  - próchnica 61, 72
  - przeciwalergiczne środki 26
  - przewód pokarmowy, dolegliwości 171
  - – oczyszczenie 90
  - przeciwpasożytnicze środki 17
  - przemywanie 12, 141, 191, 230, 232
  - prostata zob. gruczoł krokowy, przerost
  - przemiana materii 174
  - przewód pokarmowy, stany zapalne 58
  - – monografie leków 90, 231
  - przeziębienia 39, 40, 44, 72, 84, 139, 140
  - monografia farmakopealna 91, 143, 201, 213, 226, 231, 235, 236
  - Psychatrin® Jossa 70
  - Psychotolin® M 70
  - N forte 70
  - psychosomatyczne zaburzenia 63–70
  - Psyllium Kneipp 59
  - puder rumiankowy 12
  - Pulmex Baby, maść 26
  - Puraya® 59
  - pyłki kwiatów 42, 47, 86, 186
  - – działania uboczne 186
  - – przeciwwskazania 186
  - pyretryna 23
- R**
- rabarbar lekarski zob. rzewień
  - Radirex 58
  - rany, leczenie 14 – 17, 136, 225, 232, 235
  - monografia farmakopealna 91, 120, 143, 154, 224
  - Ratanhia comp. Weleda® 22
  - ratania, nalewka 22
  - Reactine®, tabletki 23, 26
  - receptura lekarska 5
  - Recvalysat® 70
  - Regulax N 58
  - reina 105, 106

rekonwalescencja 226

Requiesan® 70

Reparil®, żel 20

Resplant®, płyn 46

reumatyczne dolegliwości, monografia farmakopealna 89, 118, 121, 139, 156, 177, 179, 195, 199, 210, 211, 224, 231, 235, 236

Rhelax 58

Rheogen® N 58

Rheumakaps, kapsułki 45, 74

Rheumatab Salicis, tabletki 45, 74

Rhinotussal® S, balsam 26

Ringelblumen Heisalbe, mazidło Dr. Theiss Naturwaren 11

rinowirusy 39

Römhelda zespół 155

rosiczka, ziele 36, 37, 85, 134

– – nalewka 37

– – przeciwwskazania 135

roślinne środki lecznicze, wewnętrzne 29 – 76

– – – modulatory immunologiczne 44–46

– – – napotne 41, 109, 156

– – – obniżające gorączkę 40, 41

– – – pobudzające apetyt 42, 43

– – – przeciwbiiegunkowe 52

– – – przeciwbowłowe 74, 113

– – – przecyzszczające 55, 56 – 58, 146, 159, 165, 233, 234

– – – – przeciwwskazania 57

– – – uspokajające 64, 66, 67, 69, 70, 156, 161

– – – w infekcjach dróg moczowych 59–63

– – – wymiotne 156

– – – zewnętrzne 24 – 27

– – – leki gotowe 18, 20, 22, 23, 26

– – – monografie farmakopealne 20, 26

rozmaryn, liść 86, 138, 195, 196, 235

roztocze kurzu domowego 22

roztwór 226, 231

– alkoholowy 183

– do płukania nosa 38

– olejowy 183

Römhelda zespół 225

Röwa-Minz K, olejek roślinny 14

róża, płatki kwiatów 138

Rub-Arom, maść 26

rukiew wodna, ziele 60

rumian psi 15

rumianek lekarski 14

– – kwiat 4, 9, 14, 15, 40, 43, 48, 49, 50, 84, 86, 167, 168, 230

– – – fluid-ekstrakt 12

– – – krem 13

– – – krople do oczu 21

– – – maść 9–10, 13

– – – nalewka 11, 13, 14, 18, 20, 22, 48

– – – napar 22, 48, 51, 72

– – – olejek 9, 10, 11, 13, 14, 17, 18, 38

– – – puder 12

– – – wyciąg 9, 18, 22, 37, 38

rutyna 4

rzepik, ziele 85, 104, 105

rzewień, korzeń 43, 56, 57, 86, 193 – 195, 234

– – działania uboczne 194

– – interakcje 194

– – ostrzeżenia 195, 234

– – przeciwwskazania 194

rzodkiew czarna, korzeń 42, 86

– – – przeciwwskazania 192

S

sabadyla zob. kichawiec

sadziec konopiasty 45

– przerośnięty 45

Salicortex, tabletki 45, 74

salicylany 144

salicylina 40, 72

Salix Bürger®, płyn 45, 74

saluretyki 103

Salus herbatka z anyżu, kminku, kopru 58

– CranBlu 61

Salus®, olejek miętowy 11, 14, 20, 58

– Echinacea, krople 46

– Tamanybonsan, drażetki 45

– kąpiel do oczu 21

– Nerven-Bad 70

Salviathymol® 29, 38

Santax® 58

saponiny 4, 32–34, 118, 148, 182, 188, 189, 206, 220

Sapoven T, żel 20

Schupp® 14

Sedalint® 70

Sedariston® 70

Sedonium® 66, 70

Skorowidz

- selenicereus, kwiat 138
senega zob. krzyżownica wirginijska
Senelax 58
senes, liść 4, 7, 56–58, 86, 202–204
– – działania uboczne 203
– – interakcje 203
– – ostrzeżenia 204
– – przeciwwskazania 203
– – właściwości farmakologiczne 202
– owoc 56, 57, 58, 202
sennozydy 203
serca dolegliwości, monografia farmakopealna 89, 91, 103, 121, 174
– niewydolność 89, 225
seskwiterpeny, nadwrażliwość 15, 16
Sidroga-Camomilla®, płukanie oczu 21
siemię Iniane zob. len, nasienie
silymarin 42
Sinupret® 38
sińce, monografia farmakopealna 91, 112
siviec żółty, ziele 138
skórą, pielęgnacja 9 – 12
– leki gotowe 11
– uszkodzenia 121, 227
– monografia farmakopealna 119, 141, 174, 231
– stany zapalne 92, 224, 227, 229, 230, 232
– zapalenie atopowe 11, 13
– – łożotokowe 11, 13, 14, 88, 115, 221
– – pieluszkowe 11, 12–13
– – leki gotowe 14
– – monografia farmakopealna 14, 88, 104, 115, 167, 185, 191, 208
skręcenia 19, 20, 71
– monografia farmakopealna 91, 112, 207
skrofuloza 177
skrzyp polny, przeciwwskazania 137
– wyciąg 22
– ziele 85, 136, 137
słoma owsiana, kąpiel 14
– opatrunek 13
sok 24 (ryc.)
– owocowy 69
– ziołowy 69, 129, 135, 136, 193, 224, 236
Soldeum®, balsam 26
Solubitrat® 63
Sonol, płyn 20
sosna, działania uboczne 182
– górska, 25, 86
– olejek 182
– pędy 86, 183
– przeciwwskazania 182
sól do kąpieli 24(ryc.)
– fizjologiczna 38
– glauberska 75
– karlsbadzka 55
– kuchenna 74
spojówki, zapalenie 21
srom 11, 14
Stada® 63
stany lękowe, monografia farmakopealna 91, 114, 184
– niepokoju, monografia farmakopealna 91, 114, 184, 219
– wyczerpania, monografia farmakopealna 91
– zapalne, monografia farmakopealna 91, 92, 104, 112, 120, 124, 167, 171, 173, 175, 191, 215, 216, 217, 229
Stas®, maść łagodna 26
steroidy 201, 204
stłuczenia 19, 20
– leki gotowe 20
– monografia farmakopealna 20, 227
streptokoki 39
substancje aromatyczne 42
– gorzkie 4, 42
– śluzowe 4
sumak wonny, kora korzenia 60, 62
syrop 4, 33, 183
– malinowy 33
– zwykły 33, 35
syzygium, kora 86, 108, 109
szaktak amerykański, kora 57
szałwia grecka 29
– hiszpańska 29
– lekarska 29, 42
– liść 86, 138, 200, 201, 235
– – – działania uboczne 200
– – – płukanka 29
– – – przeciwwskazania 200
szarłatka amerykańska 45
- S**
- ślaz zob. malwa
śluz 19, 228
– roślinny 107, 142, 143, 157, 158, 163, 185, 190, 213

śluzowe substancje roślinne 31, 32, 107
 środki antyseptyczne 235
 – łagodzące 229
 – moczopędne 235
 – przeciwbiegunkowe 214
 – przeciwwyimiotne 237
 – przeczyyszczające 55, 56 – 58, 229, 233, 234
 – wykrztuśne 230
 – wypełniające 214
 – zapobiegający wymiotom 237
 świad 115, 198, 231
 świerk, działania uboczne 179
 – olejek 26, 86, 179, 180
 – pędy 25, 86, 180, 181
 – przeciwwskażania 179
 świerzb 22–23
 świerzbowiec ludzki 17, 22
 świetlik lekarski 85, 141
 – ziele 21, 85, 141
 – wyciąg 22

T

tabletki do ssania 216, 226, 229
 TAD-Harntee 400 60
 tamponowanie 9
 Taninal 58
 tasznik, ziele 85, 119, 120
 tatarak, tetraploidalny 47
 – zwyczajny, kłącze 42,
 – oczyszczona 25, 46, 47, 84
 – nalewka 43, 47, 49
 terpentyna olejek 86, 210, 211
 – działania uboczne 210
 – przeciwwskażania 210
 – modrzewiowa 86, 211, 212
 – działania uboczne 211
 – przeciwwskażania 211
 – wenecka 211
 Thymipin®, 26, 36, 38–39
 – forte 36
 tlenowa pałeczka Gram(–) 39
 tojowiec kondurango zob. kondurango
 toksykologiczna informacja 75
 tragan 55
 trawienie, dolegliwości 125
 triterpeny 201, 209
 Tromcaps 60
 trudności w zasypianiu 168

tujon 101, 200
 Tumarol Balsam® sine mentholo 26
 Tussiflorin® 39
 tymianek, ziele 34, 36, 37, 39, 84, 86, 212, 213, 236
 – napar 36
 – syrop 39
 – wyciąg 34
 tymol 36, 205
 Tymsal aerosol 38
 tysiącznik zob. centuria

U

ubiorek gorzki, nalewka 49, 84
 ucisk protezy, monografia farmakopealna 92, 116
 uchyłkowatość jelit 233
 uczucie pełności, monografia farmakopealna 92, 122, 123, 149
 ukąszenia owadów 92, 224
 Umckaloabo, korzeń 34, 35
 – krople 34, 35, 39
 Umckaloabo® 35
 urazy 19, 112, 207
 Uraton 63
 Urgenin®-Liquidum 63
 Urodyn® 63
 Urosept 63
 Urovit 63
 uszkodzenia okrężnicy, monografia farmakopealna 92
 uszy, stany zapalne 26
 Uvalysat® 63
 uzara, korzeń 53, 54, 84, 86, 218, 219
 – przeciwwskażania 218
 Uzara® 58
 uzarygenina 54
 uzaryna 218

V

Valdispert® 66, 70
 Venostasin®, maść 20
 Venotrulan® 20
 Vitabutin 61
 Vivinox-Day® 70

W

wapń 103
 wawrzynowisza zob. laurowisza

Skorowidz

- walerianowa nalewka 51
walepotriaty 65, 70
wątroba, przywracanie funkcji 235, 236
– upośledzenie czynności 226
Weleda® lawendowe mleczko do kąpieli 70
Weleda-Euphrasia, krople do oczu 21
wesz głowowa 22
węgiel, kawowy 53, 85, 127
– leczniczy 75
wiątropędne środki 50
wiązówka błotna 40, 85, 144
– bulwkowata 40, 41
– – kwiat 40, 41, 72
– – napar 40, 41
– – ziele 40, 41, 235, 236
– – napar 41
wierzba, biała 40
– kora 40, 72, 86, 199, 200, 235
– krucha 40
– purpurowa 40
– interakcje 199
wiesiołek, olej 13, 14
wilżyna ciernistą, korzeń 60, 86, 175, 232
Windsalbe Taminy-Line 58
wino ziołowe 43
winogrona ciemne, sok 69
wirusy z rodziny *Coronaviridae* 39
– *Herpes* 39
– *Picornaviridae* 39
– rotawirus 50
włókna owocowe 55
woreczek żółciowy, ropniak 209
wrzody żołądka i dwunastnicy 149
– monografia farmakopealna 92, 160, 229
wszawica 22–23
wyciąg 7, 114, 130, 132, 142, 156, 161,
168, 176, 181, 183, 187, 189, 194, 200,
204, 215, 217–220, 222, 225–228, 230,
232, 234–237
wyczerpanie 91, 226
wykrzucone środki 30, 31, 34
wylewy krwawe 224
wymiotnica, korzeń 35
– nalewka 35
– syrop 35, 74, 75
wymioty 35, 74, 75, 104, 128, 139, 217
wyprysk dziecięcy 11, 13
– kontaktowy 11, 121
– monografia farmakopealna 92, 221
wyrostek robaczkowy, zapalenie 106
wysypka 198
wzdęcia 49, 50 – 54, 58, 122, 123, 169,
177, 197, 226, 230
– leki gotowe 58
– monografia farmakopealna 92, 149, 155,
224, 225
wzmacniający środek 91, 186
- X**
Xenna 58
– Extra 58
- Z**
zaburzenia, czynnościowe dróg żółciowych,
monografia farmakopealna 92, 101
– krążenia, monografia farmakopealna 92,
121, 174, 195, 235
– odpływu żółci, monografia farmakopealna
92
– psychowegetatywne, monografia far-
makopealna 93
– rytmu serca 104
– samopoczucia 155
– snu, monografia farmakopealna 93, 155,
219, 230
– trawienia 122, 123, 226, 235
– wegetatywno-dystoniczne 138
zakażenie dróg oddechowych, moczowych,
monografia farmakopealna 93
zakresy działania dla surowców roślinnych
94–100
zapalenie błony śluzowej żołądka, mono-
grafia farmakopealna 93
– migdałków 34
– krtani 36
– oskrzeli 34, 37, 152, 212
– powiek i spojówek, monografia farmako-
pealna 93
– uchyłka monografia farmakopealna 93, 158
– wyrostka robaczkowego 194, 203
– zatok 34, 37 – 39
– żył powierzchniowych, monografia far-
makopealna 93, 112
– leki gotowe 39
zaparcia 54 – 59, 190, 194, 203
– leki gotowe 58, 59
– monografie farmakopealne 93, 106, 147,
158, 229, 233, 234

zatrucie 35, 74, 75
zespół drażliwego jelita 229, 231, 233
– nadpobudliwości jelita grubego, monografia farmakopealna 93, 190,
zęby, ból 72
zimowit jesienny 85, 128, 129
– przeciwwskazania 128
Zintonia® 58
zioła aromatyczne 24 (ryc.), 42
– aromatyczne-gorzkie 42
– gorzkie 6, 42
– uspokajające 69, 70
– wiatropędne 69
zielowe mieszanki, działanie 62
– – na kaszel 33, 37
– – na grypę 40
– – napotne 41, 42
– napary 40
złamania 90
złocień, kwiaty 22
– – wyciąg 22, 23
– maruna 73
zmęczenie, monografia farmakopealna 93, 226
zmiażdżenia 19, 20
– leki gotowe zewnętrzne 20

– monografia farmakopealna 93
znieczulenie miejscowe 124
zranienia, monografia farmakopealna 93
związki lotne zawierające siarkę 42
zwichnięcia 19, 20, 71, 112
– leki gotowe, zewnętrzne 20
– monografia farmakopealna 93, 112, 227

ż

żel 24(ryc.), 211, 212
żeń-szeń syberyjski zob. eleuterokok
żołądek, dolegliwości 47 – 49, 84, 108,
155, 168, 169, 174, 177, 215, 230
– – monografia farmakopealna 141, 167,
168, 224
– kurcze 88
– stany zapalne 91, 229, 231
żurawina 61
żylaki 89, 227, 232
żylna niewydolność przewlekła, monografia
farmakopealna 90, 153
żywica 183
żywokost, korzeń 19, 86, 207, 208
– – maść 19
– – pasta 19
żywotnik zachodni 45

Skorowidz terminów łacińskich

A

- Abies alba* L. 180
  - *pectinata* Lamarck 180
- Absinthii herba* 42, 85, 88, 92, 101, 102
- Achillea millefolium* 14, 85, 88, 96, 98, 100, 102
  - *tinctura* 14, 18, 20
- Acetum sabadillae* 23
- Acorus calamus* 42, 46, 47
- Adeps lanae* 12
- Adjuvans* 4
- Adonis herba* 85, 89, 95, 99, 103, 104
- Adonis vernalis* L. 103
- Aesculus hippocastanum* L. 19
- Agrimonia eupatoria* L. 104
  - *procera* Wallroth 104
- Agrimoniae herba* 52, 85, 98, 104, 105
- Alchemillae herba* 52
- Allii cepae bulbus* 42
- Allium cepa* 26
- almarum purum* 150
- Aloe vera* 11
- Aloë* 85, 88, 93, 95, 96, 97, 105–107
  - *barbadensis* 105
  - *capensis* 105
- Althaea officinalis* L. 31, 107, 108
  - *folium* 85, 89, 95, 107, 108
  - *radix* 31, 33, 85, 89, 93, 95, 100, 108, 109, 224
  - – *sirupus* 31
- Amara zob.* *Citrus aurantium*
  - *aromatica* 46, 102
- Amarum tonicum* 47
- Anethi fructus* 42
- Angelica archangelica* L. 109, 110
  - *fructus* 85, 109
  - *herba* 85, 109
  - *radix* 49, 85, 88, 92, 110, 111
- Anisi fructus* 33, 37, 42, 50, 85, 88, 89, 96, 98, 99, 111, 112, 224

B

- *Stellati fructus* 42
- anorexia nervosa* 46
- Anthemis cotula* L. 15, 16, 167
- Aqua ad injectabilia* (*Aqua pro injectione*) 21
  - *Foeniculi* 21
- Apiaceae* 50, 51
- Arctostaphylos uva ursi* 60, 216
- Arnica montana* L. 112
  - *chamissonis* 112
  - *flos* 15, 85, 88, 90, 91, 93, 94, 97, 112, 113, 224
- Artemisia absinthium* L. 101
- Asteraceae* 16, 102, 135
- Aurantii pericarpium* 40–42, 46, 51, 61, 85, 88, 96, 113, 114
  - *tinctura* zob. *Tinctura aurantii*
- Avena sativa* 114
  - *herba* 85, 114
  - *stramentum* 14, 85, 88, 92, 115, 116

B

- Balsamum peruvianum* 85, 89, 90, 92–94, 96, 97, 100, 116, 117
- *tolutanum* 85, 89, 117
- Betula pendula* 118
  - *folium conc.* 5, 61, 85, 88, 91, 95, 118, 119, 224
  - *pubescens* 118, 119
  - *verrucosa* 118
- Bursae pastoris herba* 85, 89, 93, 95, 100, 119, 120

C

- Calami rhizoma* 42, 46, 49
- *tinctura* 47
- Calendula officinalis* L. 16, 120
  - *flos* 16, 85, 90, 91, 93, 97, 120, 224
- Camellia oolong* 53
  - *sinensis* 53

- Camphora* 85, 88, 89, 92, 96, 98, 99, 121, 122
Camphylobacter jejuni 50
Candida albicans 197, 217
Capsella bursa pastoris L. 119
Cardamomi fructus 42
Cardiospermum halicacabum 13
Cardui Mariæ fructus 42
carminativa 50
Carum carvi 50, 51, 122, 123
Carvi aetheroleum 51, 85, 88, 92, 98, 122
– *fructus* 49, 50, 51, 85, 88, 92, 98, 123, 225
Caryophylli aetheroleum 72, 91
– *flos* 85, 124
Cassia acutifolia Del. 202
– *angustifolia* Vahl 202
– *senna* L. 202
Centaurii herba 42, 47, 85, 88, 96, 125, 225
Centaurium minus 47, 125
– *umbellatum* 125
Cephaelis ipecacuanha A. Rich 35
– *acuminata* Karsten 35
Cetaria islandia Acharius L. 31, 157
Chamomilla recutita zob. *Matricaria recutita*
Chamomillæ anthodium 22, 86
Chrysanthemum cynerariaefolium 22
– *parthenium* L. 73
Cichorii herba 42
– *radix* 42
Cinchonae tinctura composita 42
Cinnamomi cassiae cortex 85, 126
Cinnamomum, aromaticum 126
– *campfora* L. 121
– *cassia* 126
Citrus aurantium L. 46, 113
Clostridium difficile 197
Cnici benedicti herba 42
Coffea arabica 53, 127
– *canephora* 53, 127
– *carbo* 52, 53, 75, 85, 91, 94, 98, 127
– *liberica* 53, 127
Colchicum autumnale 85, 88, 89, 94, 97, 128, 129
– *flos* 128
– *semen* 128
– – *tuber* 128
Colitis ulcerosa 194, 203
Commiphora molmol 173
Compositæ 102
Condurango cortex 42, 47, 85, 96, 129, 130
Constituenta et corrigentia 5
Conjunctivitis simplex 21
convulsium 35
Coriandri fructus 42
Coronaviridae 39
Crataegus, 92
– *folium cum flore* 85, 88, 89, 94, 95, 100, 130 – 132, 225
– *inflorescentia* 85, 130
– *monogyna* 130
Cucurbita pepo 62, 90, 133
– – *peponis semen* 62, 85, 91, 92, 133
Curcumæ longæ rhizoma 42, 226
– *xanthorrhizae rhizoma* 42
Cynara scolymus L. 47
Cynarae folium 42, 47
Cynosbati fructus 69
- D**
- decoctum* 6, 13
dermatitis atopica 11
– *amoniaca* 11
– *gluetealis infantum* 11, 12
– *seborrhoica* 11
Drosera intermedia Hayne 36, 134
– *longifolia* 36
– *ramentacea* Burch 36
– *rotundifolia* L. 36, 134
– – *herba* 36, 37, 85, 89, 97, 98, 134
- E**
- Echinacea angustifolia* 44, 45
– *pallida* 44
– *purpuræ herba* 44, 45, 84, 85, 91, 93–95, 99, 100, 135, 136
– *radix* 226
Eneuresis, diurna 61
– *nocturna* 61
Enterococcus faecalis 217
Erythraea centaurium 125
Equiseti decoct 17
– *herba conc.* 22, 85, 90, 91, 93, 95, 136, 137
Equisetum arvense L. 136
Escherichia coli 50, 59, 197, 216

Skorowidz terminów łacińskich

- Eschscholtzia californica* Chamisso 69, 70, 85, 99, 137, 138
Eucalypti aetheroleum 25, 26, 85, 88, 89, 98, 99, 139, 140, 226
 – *folium* 25, 85, 89, 98, 99, 140, 141
Eucayiptus globulus 139, 140
 – *fructicetorum* 139
 – *polybractea* 139
 – *smithii* 139
Eucerini anhydr. 17
Eugenia caryophyllata 124
Eupatorium cannabinum 45
 – *perfoliatum* 45
Euphrasia officinalis L. 141
 – *herba* 85, 93, 141
Extractum Hyperici fluidum 68
expectorans 30
- F**
Farfarae flos 85, 143
 – *folium* 33, 85, 89, 91, 142
 – *herba* 85, 143
 – *radix* 143
Filipendula ulmaria 40, 85, 91, 97, 144
Flores Pyrethrum 22
Foeniculum vulgare 50, 145
 – *fructus* 42, 49–51, 69, 84, 85, 88, 92, 96, 98, 99, 145, 146, 226, 227
Frangula alnus 56, 146
 – *cortex* 56, 85, 88, 93, 95, 146–148
 – *radix* 88
Fraxinus ornus L. 165
- G**
Galangae rhizoma 42
Galeopsis ochroleuca zob. *segetum*
 – *segetum, herba* 30, 85, 89, 98, 148–149
Gentianae lutea L. 149
 – *tinctura* 47
 – *radix* 42, 85, 92, 95, 96, 149, 150, 227
Glycyrrhiza glabra L. 33, 159
 – *radix* 86, 159–161
Glycerinum 74
- H**
Haemophilus influenzae 39
Hamamelidis aqua 11
 – *cortex* 10, 85, 89, 92, 97, 99, 150, 151, 227
 – *extractum h. fluidum* 11
 – *folium* 10, 85, 89, 92, 93, 94, 97, 99, 150, 151, 227
Hamamelis virginiana 10, 150
Harpagophytii radix 42
Harunganae madagascariensis cortex et folium 43
Helicobacter pylori 50
Hedera helix L. 34, 152
 – *– folium* 34, 36, 84, 85, 89, 94, 98, 99, 151, 152, 228
Helichrysi flos 42
Herpes 39
 – *labialis* 20
 – *simplex* 20
Hippocastani semen 19, 85, 89, 90, 91, 93, 94, 97, 99, 152–154
Humulus lupulus L. 66, 161
Hyperici herba L. 68, 85, 91, 93, 94, 154, 155, 228, 229
Hypericum perforatum L. 17, 68, 154
 – *herba* 17, 69, 88–90, 93, 97
- I**
Iberis amara 49
Ilex paraguariensis 166
influenza 39
Infusum 6
inhalatio composita 25
Ipecacuanhae fluidum 74
 – *tinctura* 35, 74
 – *radix* 35
Iris florentina L.
 – *pallida* Lamarck 72
 – *rhizome* 72
- J**
Jambosa caryophyllus 124
Juniperi fructus 42, 229
- K**
Klebsiella 59
 – *pneumoniae* 217
- L**
Labiatae 172
Lactobacillus bifidus 56
Lamiaceae Labiatae 155, 168
Larix decidua M. 211

Skorowidz terminów łacińskich

Lavandula angustifolia M. 66, 155
 – *hybrida* 68
 – – *flos* 43, 66, 68, 69, 86, 88, 91–93, 95, 99, 155, 156
Ledi palustris herba 86, 94, 97, 155, 156
Ledum palustre 156
Lichen islandicus 31, 84, 86, 89, 95–97, 157, 158, 229
Lini semen 43, 54, 86, 90–93, 95, 97, 158, 159, 229
Linum usitatissimum 54, 158
Liquor Ammonii anisatus 33
 – *uzarae* 53
Liquiritiae extractum fluidum 38
 – *radix* 33, 43, 86, 89, 92, 97, 98, 99, 159 – 161, 229, 230
Lupuli flos 62, 91, 230
 – *strobulus* 66, 86, 91, 93, 99, 161, 230
Lycopus europaeus L. 162
 – *herba* 86, 162, 163
 – *virginicus* zob. *Lycopus europaeus*

M

M. D. S. 5, 47
M. f. spec. 5, 17, 49
maceratio 7
Majoranae unguentum 51, 58
Malva neglecta 32, 164
 – *silvestris* 32, 163, 164
Malvae flos 32, 86, 89, 95, 163, 164
 – *folium* 32, 86, 89, 95, 164
Manna 86, 165
Marsdenia condurango 47, 129
Mate folium 86, 93–95, 166
Matricaria chamomilla 9, 167
 – – *flos* 9, 14, 22, 40, 43, 48, 49, 51, 84, 86, 88, 90–92, 94, 96–99, 167, 168, 230
 – – *extractum ch. fluidum* 12
 – – *oleum* 10, 14
 – – *tinctura* 9, 18
 – – *unguentum* 12
Melanosis coli 56
Melissa officinalis L. 48, 66, 168
 – *folium* 43, 48, 49, 66, 69, 70, 86, 88, 93, 99, 168, 231
Mentha arvensis L. 169
 – – *aetheroleum* 14, 20, 25, 43, 86, 88, 90, 94, 96, 98, 99, 100, 169, 170

– *piperita* 170, 172
 – – *aetheroleum* 5, 14, 20, 25, 26, 43, 86, 88, 90–94, 96, 98, 99, 170 – 172, 321
 – – *folium* 41, 43, 48, 49, 51, 61, 86, 88, 99, 100, 172, 321, 232
Millefolii, herba 14, 102
 – *flos* 14, 102
 – *tinctura* 18
mononucleosis infectiosa 39
mucilaginosa 31
Mycoplasma hominis 216
 – *pneumoniae* 39
Myroxylon balsamum L. 116, 117
Myrrha 86, 91, 99, 173, 232
Myrtilli folium 86, 174
 – *fructus* 22, 52, 53, 86, 91, 99, 174, 175, 232

N

Nervus vagus 31, 32
neurodermatitis 11

O

Ocimum basilicum 51
Oleum Chamomillae 9–10, 11, 13, 14, 17, 18, 38
 – *Jecoris* 12
 – *Menthae piperitae* 13–15, 20, 25, 26, 37, 43, 49
Ononis spinosa 175
 – *radix* 60, 61, 86, 91, 175, 232
Ordinatio 5
Origanum majorana 51
 – *vulgare* 176
 – – *herba* 86, 176, 177
Orthosiphon spicatus 177
 – *folium conc.* 5, 60, 61, 86, 91, 95, 98, 177, 178, 232
 – *stamineus* 177
otitis media 26, 27

Q

Quercus petraea 191
 – *robur* 191
 – – *cortex* 14, 52, 86, 90, 99, 191, 192

P

Parthenium integrifolium 44
Passiflora incarnata L. 66, 178

Skorowidz terminów łacińskich

- herba 66, 69, 70, 86, 89, 91, 94, 99, 178, 232, 233
  - Pelargonium sidoides* 34
  - pelvipathia vegetativa* 102
  - Peponis medicinalis* 62
  - pertussis* 35
  - Petasites hybridus* 73
  - Phytolacca americana* 45
  - Picea abies* L. 180
    - *aetheroleum* 26, 86, 179, 180
    - *turiones recentes* 25, 86, 90, 94, 98, 180, 181
  - Picoronitoridae* 39
  - Pimpinella anisum* 50, 111, 112
    - *major* L. 181
    - *radix* 86, 90, 92, 98, 181
    - *saxifraga* L. 181
  - Pinus* 210
    - *aetheroleum* 25, 86, 89, 90, 94, 98, 182
    - *australis* 210
    - *mugo* 182
    - *nigra* 182
    - *palustris* 210
    - *pinaster* 210
    - *pumilio* 182
    - *silvestris* 182, 183
    - *turiones* 86, 90, 94, 98, 183
  - Piper methysticum* Foster 69, 184
    - *radix* 62
    - *rhizoma* 86, 184, 185
  - plantae ad ptisanam* 4
  - Plantaginis ovatae semen* 233
    - *testa* 233
  - Plantago afra* 190
    - *arenaria* 190
    - *indica* 190
    - *psyllinum* 55, 190
    - *lanceolata* L. 29, 92, 99, 100, 185, 233
    - *herba* 29, 84, 86, 90, 91, 96, 185, 186
  - Pollen* 86, 91, 96, 186
  - Polygala senega* L. 30, 187
    - *radix* 30, 86, 98, 99, 187, 234
  - Potentilla erecta* L. 214
    - *tomentilla* 214
  - praescriptio* 5
  - Primula elatior* 34, 188, 189
    - *veris* 34, 188, 189
  - Primulae flos* 34, 86, 90, 98, 99, 188
    - *radix* 34, 86, 90, 98, 99, 189, 234
  - Proteus* 50, 59
  - *mirabilis* 197
  - *vulgaris* 197, 216
  - Prunus laurocerasus* 51
  - pseudomelanosis coli* 106, 194, 203
  - Pseudomonas* 59
    - *aeruginosa* 197, 217
  - Psittacosis* 39
  - Psyllii semen* 55, 86, 93, 97, 190
- R**
- Radix senegae* 86
  - Raphanus albus* L. 192
    - *niger* L. 192
    - *sativus* L. 192
      - *radix* 42, 86, 90, 92, 96, 97, 192, 193
  - Ratanhia comp.* 22
  - Remedium cardinale* 4, 32
  - Rhamnus frangula* L. zob. *Frangula alnus*
  - Rheum officinale* 56, 193
    - *palmatum* 56, 193
    - *radix* 43, 86, 88, 90, 93, 95, 193 – 195, 234
  - Rhois aromaticae radicis* 62
    - *cortex conc.* 61, 62
  - roborans* 91
  - Rosmarinus officinalis* 195
    - *folium* 86, 195, 235
  - Rubefaciens* 98
- S**
- Sabadilla officinarum* 23
  - *Tinctura s. acetosa* 23
  - Saccharomyces boulardii* 54, 86, 95, 196
    - *cervisiae* 196 – 199, 197, 198
  - Salicis cortex* 40, 86, 88, 97, 199, 200, 235
  - Salix alba* L. 40, 199
    - *fragilis* L. 40
    - *purpurea* L. 40, 199
  - Salmonella* 50, 131
    - *typhi* 197
    - *typhimurium* 197
  - Salvia lavandulifolia* L. 20
    - *officinalis* L. 29, 42, 200, 201
    - *folium* 29, 42, 86, 88, 90, 91, 96, 97, 99, 200, 201, 235
    - *triloba* L.Fil. 29
  - Sambucus nigra* 41, 91, 201
    - *flos* 40, 41, 86, 95, 100, 201, 202

Sennae folium 86, 88, 90, 93, 95, 202
 – *fructus* 88
Serpilli herba 30, 86, 90, 97, 98, 205
Shigella 50, 197
Sirupus ipecacuanhae 74
 – *Rubi idaei* 33
 – – *simplex* 33, 35, 74
Solidago canadensis 206
 – *gigantea* 206
 – *serotina* 206
 – *virgaurea* 206, 207
 – – *herba conc.* 5, 60, 61, 86, 91, 95, 97,
   98, 206, 207, 235
species deflatulentes 51
 – *diaphoreticae* 41
 – *nervinae pro infantibus* 73
 – *pectorales* 33
 – *stomachicæ* 49
Spiraea ulmaria zob *Filipendula ulmaria*
Spiraeæ herba 40, 235–237
 – *flos* 40, 41
Staphylococcus aureus 197, 216, 217
Stomachicæ m.f. 49
stomatitis aphosa 20
Streptococcus 217
subscription 5
Succus Liquiritiae 33, 160
Sulfur praecipitatum 12
Symphytum officinale L. 19, 207
 – – *radix* 19, 86, 89, 91, 93, 94, 97, 207,
   208
Syzygium aromaticum 124
 – *cumini cortex* 52, 86, 91, 92, 108, 109
 – *jambolana* 208

T

Taraxacum officinale 209
 – – *radix cum herba* 42, 86, 88, 91, 92, 95,
   96, 100, 209, 210, 236
Terebinthina aetheroleum rectificatum 25,
   86, 89, 90, 94, 98, 100, 210, 211
 – *laricina* 86, 88, 89, 94, 98, 211
 – *veneta* 211
Theæ folium 53
Thuja occidentalis 45
Thymi herba 36, 37, 84, 86, 89, 90, 96, 98,
   99, 236
 – – *extractum fluidum* 36, 37
 – – *sirupus compositum* 39

Thymus serpyllum 205
 – *vulgaris* 36, 212
 – *zygis* 36, 212
Tilia cordata 41, 213, 214
 – *xeuchlora* Koch 41
 – *platyphyllos* 41, 213, 214
 – *tomentosa* syn. *Argentea* 41
Tiliae flos 40, 41, 86, 95, 213
 – *folium* 86, 214
Tinctura aromatica 43
 – *aurantii* 33, 35, 47
 – *calami* 43, 47
 – *calendulae* 38
 – *carminativa* 51
 – *droserae* 37
 – *ehinaceæ* 38
 – *sabadillæ acetosa* 23
Tomentillæ rhizoma 52, 86, 91, 99, 214,
   215
Tussilago farfara L. 142

U

ulcus cruris 17, 113, 116
Unguentum aromaticum 58
 – *emulsificans aquosum* 11, 17
 – *molle* 11
Ureaplasma urealyticum 216
Urticae folium/herba 236
Usnea barbata 215
 – *florida* 215
 – *hirta* 215
 – *plicata* 215
 – *species* 86, 90, 97, 215, 216
Uvae ursi folium 60, 61, 62, 86, 91, 94, 96,
   216 – 218, 236
Uzarae radix 53, 54, 86, 218, 219
 – *liquor* 53

V

Valeriana officinalis L. 64, 65, 219
 – – *aetheroleum* 51
 – – *tinctura* 65
 – – *radix* 64, 65, 70, 86, 91, 93, 99, 219,
   220, 237
Vaccinum macrocarpon 61
 – *myrtillus* L. 53, 174
Verbasci flos 32, 33, 37, 86, 90, 95, 99,
   220, 221
Verbascum densiflorum Bertoloni 32, 220

Skorowidz terminów łacińskich

– *phlomoides* L. 32, 220
Vigureae herba zob. *Solidago Vigureae*
herba
Vinum Chinae 43
– *Condurango* 43
Viola tricolor L. 221
– – *arvensis* 221
– – *herba* 86, 88, 92, 97, 221, 222
– – *vulgaris* 221
vulvitis 11

X

Xysmalobium undulatum L. 53, 218

Z

Zinci pasta molli 12
Zincum oxidatum 12
Zingiber officinale 222
– *rhizoma* 42, 43, 86, 88, 95–98, 100, 222,
237